

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Stvdio
Perfectionis Libri Dvo**

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XXVI. Negotiationis spiritualis causa formalis explicatur; cum industria prima quæ est recta intentio, & ab aliis intentionibus duabus distinguitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

perdita Dei amicitia. Rosas teste Basi- *In Hexama*
 ne spinis non inuenies, vt ante primi homi *homil 5.*
 sum: nec proferet suos terra sine sudore *sub med.*
 primo *Gen. 3.* spinas & tribulos germinabit tibi, quos
 euellere: terram deinde arare ac fatigare
 sum est: oportet serere, occare, metere: de- *Ibidem.*
 in sudore vultus tui vesceris pane tuo. Si no-
 magitur: virtutes nullæ nunc affluent fi-
 ginis vitiorū pungentibus. Euelli eas prius
 est, & aratro mortificationis cordis nostri
 profcindi, semē virtutum spargi, & surcu-
 feri fructuosos: quos cum auxeris, fa-
 tem indues & feruorem. Et hæc qui-
 de causa efficiente nostræ Negotiatio-

C A P. XXVI.

Negotiationis spiritualis causa formalis ex-
atur: cum industria prima quæ est re-
ta intentio, & ab aliis intentionib.
duabus distinguitur.

Ad formam Negotiationis multa referun- *Ars Nego-*
 tur, quæ in ipsa arte concluduntur: sua e- *tiationis*
 cuiusque disciplinæ ars est, vitæ autem ac *necessaria,*
 Negotiationis spiritualis nobilissima. Ars ve- *ab exemplo*
 longa experientia collecta, certis præceptis *mercatorū.*
 que obseruationibus continetur: quas dum
 uitur mercator, rem magnam præstat:
 am perdit is, qui sine arte temere progred-
 ditur.

Fff 3

ditur: variaque tentat incautus media, quæ tu-
næ potius quam lucri auxilia æstimanda sunt.
Certe minus vtiliter mercatur, qui hic aurum
argentum, margaritas, aromata sibi comparat,
quæ deiecit in Indias lucri gratia: hic enim be-
rum inopia, illic magna copia est. ridetur
mercator, qui id faceret. Ridendi sunt & ne-
gotiatores, qui opes terrenas, voluptates,
noveque congerunt, quæ in cælis diuicias
vilescunt enim illic, & contemptui sunt:
quia stulte mercantur, tum quia mellioribus
cælis abundant beati.

Artis est caute vtiliterque mercari: quan-
pter observationes aliquot, tamquam
strias, constituemus; quibus cognitis, con-
istius formæ partes distinctius cognoscimus.
Harum prima in intentione consistit; quæ
negotiatori desit, nihil efficiet. Miramur
illud in primis, quod intentio vendenti
menti parum adferat emolumenti, nec
ces ideo pretiumue nobilitet: in nostra
Negotiatione forma ac nobilitas mer-
pendet, quemadmodum & pretii dignitas.
si enim prava intentione operemur, debet
merces nostræ bonæ esse; scædæ sunt, de-
pes: si vero intentionem adhibemus præ-
bilem, quadunt statim & merces præno-
aureæ, summique pretij. Et hoc nouit lo-
tissimus mercator emptorque noster; quod
tam rem ipsam considerat, quam intentionem.
vnde quod dicitur, *Et genus formam Regina
nia donat*; id de intentione statuendum est.

Industria
1.

*Bona in-
tentio a-
ctui for-
mam ac
dignita-
tem con-
fert.*

pendendum, Et genus & formam Regina intentio

Monet D. Gregorius, & docet, qua ra- Lib. 1. Mor. c. 20 in c. 1. Iob, ad illa verba: Ne forte peccauerint filii mei.
 ne mercari debeamus: cum enim intentio
 necessaria sit tum ad bonitatem actuum,
 tum maxime ad eorum excellentiam & valo-
 randum: vigilandum suadet, ne aut pri-
 mitis, aut in progressione, aut denique in-
 degeneremus: ita enim ait: Bona nostra tribus

antiquus hostis insequitur: ut videlicet hoc, quod
 coram hominibus agitur, in interni iudicis con-
 spectu vicietur. Aliquando namque in bono opere inten-
 tionem polluit, ut omne quod in actione sequitur, eo pu-

mandumque non exeat, quo hoc ab origine per-
 turbat. Cum enim facilia ad decipiendum corda homi-
 num conspicit, eorum desideris auram transitorij fa-
 ctus opponit: ut in his, quae recta faciunt, ad appetenda

toritudine intentionis inclinentur. vnde recte sub
 specie de vnaquaque anima miserae intentionis
 laqueo capta per Prophetam dicitur: Facti sunt hostes

in capite. Cum vero hi hostes intentionem vitare
 non praevalent, in via positos laqueos tegunt: ut in eo,
 quod bene agitur, cor exaltans se, ex latere ad vi-
 tium deriuetur. vnde Psalmista: In via hac, qua am-

bulabam, absconderunt superbi laqueum mihi. & Ierem. 41.
 Ieremias de quibusdam: Cum venissent (inquit)
 ad medium ciuitatis, interfecit eos. Cum vero an-
 tiquus hostis nec in exordio intentionis ferit, neque in

utinere actionis intercipit, duriores in fine laqueos
 tendit: quos Propheta conspexerat, cum dixit: Ipsi cal-
 laneum meum obseruabunt. Haec Gregorius.

Danda ergo opera est ne deciplamur: ini-

tio maxime, quia corruptis initiis cetera vitian

ur.

Li. cont. mendac. c. 7. como. 4. Mala bono sine ac intentione non sunt bona.

Illud quoque verum est, quod monet Augustinus. Interest, ait, plurimum, qua causa, sine qua intentione quid fiat: sed ea qua conueniunt peccata, nullo bono causa & obtentu, nullo qua si bona ne, nulla velut bona intentione facienda sunt. Ea quae pe opera hominum, sicut causas habuerint bonas, nunc sunt bona, nunc mala, quae non sunt seipsa peccata. & infra: Cum vero iam opera ipsa peccata sunt, sicut furta, supra, blasphemiae, vel ceretalia; quis est qui dicat causis bonis esse facienda, peccata non sint, vel (quod est absurdius) iusta peccata sint? Haec Augustinus, & bene: multi enim pro clara intentione, si quid gerunt, turpitudinem sublatam arbitrantur à delicto, sanctique propositi veste se contegunt.

Sine prudentia nullus actus bonus est.

Nulla item intentio cohonefari potest, actio caret prudentia: nullusque actus, hoc opere destitutus, idoneus est, qui virtutis indiget venustatem. Nec excusaberis, si dicas te putasti ita agendum esse: respondebitur enim vicissim sapientis non esse dicere, Putabam: & Dominus Paulus te arguet, dicens te zelum quidem habere, sed non secundum scientiam.

Rom. 10.

Intentio triplex.

1.

2.

146. De mala seu deprauata intentione est hic dicendi locus: sufficiet triplicis generis intentiones explicare. Quidam enim mala intentione agunt, imo nulla: quia nihil ex providentia seu animi designatione intendunt, nisi quod temere occurrit. Alii generaliter quadam intentione contenti, omnia sua ad eam referunt.

erunt: in ceteris haud raro nituntur natura,
 tendentes quod eiden bonum videtur: nihil
 men diuinum reuera considerant, etiamsi illis
 trasse ita videatur. Alii denique vnice Deum
 uentur, & in ipsum omnes cogitationes fa-
 3.

da sunt. Ea
 uerint bona
 ue non sunt
 n opera
 ie, vel cetera
 facienda,
 iusta par
 alti enim
 turpitudin
 an & que
 ri potest,
 ctus, hoc
 rtutis inde
 caste pum
 nim viciss
 a: & Dm
 quidem
 entione
 licis gen
 enim m
 quia m
 one inter
 lii gen
 sua ad eam
 refe

In hisce tribus speciebus multa latent, qua
 eruerentur, mortales damna sua sentirent, *Intentia*
 bi que aliter prospicerent. Quis nescit homi- *temeraria*
 um plurimos rarissime ad finem aliquem ho- *Simile.*
 lectum facta sua dirigere? iis profus similes,
 qui mane proficiscuntur, egressi ex aliqua ciui-
 tatis porta, antequam decreuerint aut etiam
 cogitauerint quonam sibi sit eundem; quare
 et iperi à domo se abesse animaduertentes, si cō-
 alto agere velint, reuertitur necesse est. Hier-
 po semper eunt ab ingressu in hanc vitam: de fi-
 ne suo non magis cogitant, quam si nullus esset
 profus. Alii dicunt se cœlum petere, & beatos
 esse velle, & tamen viam ignorant. Ii quoque
 egressi aberrant grauitur; quod non fecissent, si
 de porta qua egredi, quaque via debuissent in-
 cedere, fuissent sciscitati. Sed quam multi sunt
 qui etiam viam norunt, proficisci tamen re-
 muunt, in eodem semper statu permanentes; &
 si incedere videantur nihilominus in circuitu
 profecto ambulant, ad eum locum, vnde egres-
 si semper redeunt! Hi omnes deplorandi ve-
 niunt; sed magis viri nō nulli, qui spirituales ha-
 beri volunt, quibus cum duces, impulsores, ca-
 stigatores non desint, virtutumq; exempla prae-
 clara assidue obuersentur, res tamen suas sic
 Fff 5 agunt,

agunt, vt raro quid agant, quo eant; cuius causa, quo fine, rarissime cogitent.

Incommoda intentio nis temeraria.

i.

Aggai. 1.

Ibidem.

Quid inde damni, quæso, oritur? Illud in primis, quod vesperi, dum quispiam redit ad suas, cuas manus reperit: non est melior quam mox nullum è prauis habitibus non dico delevit, sed ne attigit quidem; nullam virtutem acquirit, merita nulla collegit. quid ergo emerfit lucris omnibus operibus quæ fecit? nihil. Quis suum (vt hortatur Dominus) non posuit in vias suas, curam nullam habuit internæ domus Dei ædificandæ, crucem suam non tulit, ad cæli montes animum non transmisit: ideo quicquid fecerit, nihil profuit. Audiamus Dominum per Aggæum Prophetam hortantem ac corripientem: Ponite (ait) corda vestra in vias vestras. Seminastis multum, & intrulistis panem comedistis, & non estis satiati; bibistis, & non estis ebriati; operuistis vos, & non estis calefacti: & qui meredes congregauit, misit eas in sacculum peritum. Haec dicit Dominus exercituum: Ponite corda vestra in vias vestras: ascendite in montem, portate ligna, & ædificate domum. Respexistis ad amplius, & effectum est minus. quam ob causam? dicit Dominus exercituum. quia domus mea deserta est, & vos festinatis quisque in domum suam.

Accedit, quod deterior euaserit: nulla bona fecit, quæ tamen facere debuerat: siquæ vero fecerit, multis erroribus ac vitis fuerit aspersa. Meditatus sum, ais, ita est, sed sine scopo: ergo scopæ dissolutæ; ergo sine sensu, sine fructu. Sacrum quoque audisti, orasti; at

re intentione : ergo disperſo animo, & forte
cum ſuſſis ſenſibus, ſine præparatione. Multa
que agimus perperam; quia ſine fine debi-
tæ intentione, quæ ſpiritum reuocet, ſenſus
contrahat, animum excitet. Eorum pleraque na-
turalia omnino ſunt, ideoque meriti nihil ha-
bent.

At quot occurrunt animo vanitates ! quam
multa ex ore euolant verba inania ! quam profu-
ſus ad iocos animus ! ad cachinnos, detractiones
iuriſones, ſcommata, ſarcaſmos ! quam au-
dius ad ludum recreationeſque corporis ! quam
in iis aſſiduus ! quam effuſus in cibos ! quam
vorax ! quam appetens deliciarum ! Nulli ſen-
ſum clauſi, patet animus omnibus : irrepunt, i-
mo influunt cogitationum riui integri ; etiam
ſubinde ex lacunis impudicitæ, qui diutius ſta-
gant, putidam in mentem fœtores inducunt
& per os terribiliffimam mephitim exhalant. v-
bi enim Deus non eſt, illuc inuolat Aſmodæus ;
vbi caſtæ cogitationes locum deſerunt, irrum-
pant obſcenæ : & hæc omnia quia nullum rebus
noſtris finem præſtituimus, qui extrema medils
copulet.

*Intentio ge-
neralis.*

147. Alij providentiores ſunt, & generalem
quendam finem rebus omnibus præſcribunt. Is
eſt, quem in baptiſmo conſtituimus; mundo ni-
mirum ac omnibus pompis eius abrenuntian-
tes, cum propoſito ſequendi parendique ſupre-
mo ac vero rerum omnium Domino : quod
quidem confirmauimus uſu rationis præditi.
Alij arctius ſeſe aſtringunt, dum per vin-
culum

culum professionis religiosæ semel constitunt se totos Deo consecrare: cuius professionis virtute omnia ætatis degendæ opera finem & scopum accepisse, eoque informata esse, arbitrantur. Alij propositum renouant frequentius, et annis singulis. Alij denique mane quoti die omniaque sua Deo offerunt, sed reliquo die spatio in matutina destinatione plane conquiescunt. Hæc sane laudanda sunt, nec suo careant emolumento spiritali: multa tamen sunt diei decursu, quæ ex vi illius oblationis non promanent, vt in illa concludi ac comprehendere tamquam in causa censeantur.

Nihil hic dico de actionibus supernaturalibus: illæ enim sua etiam honestate contentæ perficiuntur, etiam si finem caritatis non attingant: minus tamen meritoria sunt, quam si ab eadem honestate informarentur. actus vero naturalis meritorij non sunt, nisi præcedens intentio causa sit productionis eorum: quod fit, si actus referantur in finem alicuius virtutis; vel certe antecedens relatio causa sit illius actionis. ita enim

2. Sent. dist. 41. art. 1. q. 3. D. Bonauentura prudenter monet, non sufficit re vt opus virtutis referri dicatur in Deum, quis ad initium anni, vel mensis, vel etiam die generali quadam intentione referat omnia sua futura opera in Deum; sed necesse esse vt illud ipsum opus particulare referatur in Deum, quod postea faciendum est. tunc enim dicuntur opera virtute in Deum referri, cum intentio præcedens est vera causa operum quæ postea fiunt: vt si quis apud se certo constituat aliquam numerum

*Intentio
virtualis
quæ sit.*

orum summam propter Deum pauperib. e-
 gare; si postea summam illam oblata occasio-
 eroger, is dicetur virtute opus suum referre
 Deum, etiam si, dum pecunias erogat, nihil de
 Deo cogiret. ita & de ceteris operibus ex obie-
 to indifferentibus.

At quam multa agimus per dierum decur-
 am, de quibus minime cogitauimus: quæ si ad
 utinam discuterentur, non modo non me-
 moria, sed ne bona quidem, imo multis neuis
 res per se censerentur! quæ tamen si in Deum a-
 ctu referrentur, nouis vestita circumstantiis
 fructum incomparabilem nobis parerent, &
 consolationem inexplicabilem. interea sola il-
 li generali intentione contentis natura, quæ
 in nos magnum habet imperium, frequenter
 illudit.

148. Hic etenim naturæ doli ac fraudes dete-
 gendæ sunt. *Trahit sua quemque voluptas, & cuius-*
que complexio ad sua quæque oblectamenta
propendet. Fines suos abditos ac reconditos
 natura, altera Dalila, pellex, subdola, callida,
 subtilis, peracuta, sollers, ac malitiosa constituit
 qui quia peccati speciem subinde minime præ-
 se ferunt, nec grati omnino repugnare viden-
 tur, in eos fertur pertinacius, tantumq; tractus
 ille animi importunus valet apud nos gratia &
 persuadendi efficacia, vt non tantum abduci
 nos ipsi permittamus, sed etiam cæci in fædos
 scopulos allidamur.

Et sane pauci sunt, etiam inter sapientes,
 quos aliqua insanix portiuncula non aspergat:
 in

*Intentio
 fraudulenta
 natura*

in qua tamen (quod mirum est) sapientie nostræ summam interdum collocamus: quam demerentiam etsi non videamus ipsi, imo eam, vitiā & versus informem catulum, complectantur emicat tamen a deo, ut non modo videri, sed palpari possit, meritoque credi, vnicum Deum & quos singulari privilegio ipse donauerit, laborare: suos enim quisque patitur manere.

Rom. 12.

De hac culpa loquitur Apostolus, cum hortatur nos non plus sapere quam oportet sapere, sed ad sobrietatem: de Philosophis vero, huius mundi sapientibus, sic loquitur aperte, ut in tantum aliquo insanie telo tacti videantur, etiam stultitiæ fulmine afflati. Euanuerunt, in cogitationibus suis, & obscuratum est insipientium eorum: dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.

Rom. 1.

Remedium huic malo præsentissimum obedientia est: qua non tantum iussa facimus, sed ea vera ac bona esse credimus, quæ alioquin recte sese habere sentiremus. Qui Superbia non habent, & liberum in rebus agendis ferunt iudicium, hac labe sæpe inficiuntur. Idcirco subinde suspecti habeantur: nec à dignitate sua alienum putent, si conscientie suæ contrarium deligant inconfusibilem, qui sibi veritate reque veritatem denuntiet.

Intentioni
aduncta
malitia seu
calliditas
affectata.

149. Huic deterrimæ plagæ sæpe sese adiungit alia perniciosior, quæ calliditas affectata nominari potest: aut (si velis) malitia, simplicitati Christianæ plane opposita. Cum enim ad variam naturam propendeat, statuunt sibi nonnulli fines quos

os persequantur; nec desistunt, donec con-
fiant. Ad hæc artificis neclit artificia: vias du-
ce, & triplices lectant occulte: & cū alioquin
reperi sint, in hoc negotio secretissimi sunt
omninoque se manifestant: cumque ingenium,
res, gratia naturalis, & facultas, dicendique co-
ntra suffragentur: sic disponunt omnia, vt paxil-
lus sponte semper in foramen suum decidat. Si
quidem ad Dei gloriam, transeat: sed si
Deus horum finis non est, sed cupiditas, va-
ritas, & libertas; calliditas est. & carnis sapientia
deteriori nomine ab Apostolo *Dei inimica*
pellatur, non enim Deum spectat, sed seipsam
naturam etiam vltis inordinatis ac distortis
trans & dolus interuenit non raro, deceptio alio-
rum fere semper.

Rom. 8.

Accedit, quod nonnumquam aliud ani-
mo foueant, aliud labijs enuntent. Loquuntur
spirituales: rogati de fine mediisque rerum
agendarum, communem sensum sequuntur: si
quis vero ex iis querat quid velint, quid statu-
ant agere, quid magis optent: respondebunt vt pu-
tant velle eum qui interrogat, etsi animo aliter
sentiat. Ne tamen à conscientia arguantur men-
daci, concipiunt generatim euasione quandã
qua ad omnia sine mendacio, vt illis videtur,
contraria menti loqui liceat. Rogati an ali-
quid iussi egerint, aiunt aut negant, ser-
uato sensu aliquo vero: vt, si quis rogetur vtrum
communicauerit si communicasse velit qui in-
terrogat, respondebit omnino se communicasse,
si enim tamen intelliget spiritualiter, i. e. num
cupiat

*Callidita-
tis ingenium
apta Etho-
pœia descri-
bitur.*

cupiat solatiolum aliquod fouendo corpori ac
sanitati conseruandæ necessarium; si quem loco-
pum animo gerat, quem impedit huiusmodi
indulgentia oblata, respondebit, Nequaquam
etsi mentem aliter sentiat. subtrahet tamen aliquod
quod expressum responsionem veluti conser-
mem reddit.

Quæ quidem ratio cum in palatinis, &
Principum ac Reipublicæ negotia regunt,
decore non careat, & sæpe habeat iniustitiam
cum hac via munera dignitatesque extorquuntur: tum in viris spiritualibus (ne quid dicitur
gravius) admodum est reprehendenda: fecerunt
est enim agere hypocritam, mendacis sceleribus
decipere amicos, animo duplicem esse, to-
re leges amicitia humanæque societatis, accep-
dei apertissimum bellum indicere, polliceri adf-
cum esse, & ad instar labari fluitare, volui ac-
uolui.

Ne fallantur hi: mendacium est hac ratione
homines decipere: maxime parentes, & de-
qui auctoritate in illos, siue sæculari, siue spiri-
tuali, pollent. Artificia ista peccata sunt, menda-
cia, fraudes, & dolus non bonus. hæc eadem
Principum curias eneruant, Respublicas cor-
rumpunt, societates dissoluunt, ruina sunt om-
nis amicitia, Religionum pestes, vitæ spiritalis
interitus: quæ etsi plurimis noceant, longe
men amplius fingenti quam decepto præui-
cant: & tamen de iis illi, qui vtuntur, confidit
non solent. Cur ita? Quia vel persuadere sibi
nolunt se delinquere, vel non esse mortalia ar-
bitrantur.

tur, vel certe nolunt respiscere. Media que
 bus his seruiunt persequendis, quia plus
 xati præ se ferunt, Sacerdoti ad aurem dete-
 ntur, interdum conscientia stimulante: num-
 am tamen dicent se artificiis uti, cuniculis
 pere, vias simplicitati repugnantes sectari,
 edientiam supplantare, maiores suos deci-
 ere. Nihilominus sub hoc secreto velamine
 sepe delitescit ambitio, aut alicuius mune-
 exercendi desiderium, quo ad officium desi-
 natum tacite tenditur: intercessores silentio
 terponuntur, qui, aliud agentes, fortiter in-
 cunt eos, quorum interest prouidere. Si ve-
 idem expectatione sua frustrentur, & ada-
 id officium destinatur, quam quod votis
 ceperint: illud recusant ac deprecantur mul-
 a, adferuntque causas non causas, conscendē-
 es pontem asinorum, è quo præcipites demer-
 untur non ij qui decipiunt opinione veri, sed
 i decipiunt. Latent & interdum sub eodem
 alio vindictæ cuniculi, qui ad dies annosque
 clures diducti, magno intus igne succésso enor-
 miter erumpunt atque profiliunt. hinc euen-
 tis varii, cædes, seditiones inopinatæ, contra
 Rempublicam aut Principes secreta consilia ac
 conspirationes: quæ, quia abditis terræ visceri-
 bus conclusæ detegi non possunt, facile opti-
 mum quemque opprimunt incautum, inco-
 nito interea aut certe incerto sceleris au-
 ctore.
 Verum ordinarie fit, vt, vbi maxime pru-
 dentes esse volunt, ibi maxime imprudentes,

Ggg

aut

aut etiam impudentes sint, & sapientes hi de-
mentissime sua molimina deducant. Nec im-
rea putant se videri, cum confusione plenam
esse deberent, qua, qui vident, suffunduntur.
Sed excæcat cor eorum malitia, vt clare debeat
& ipsi confundantur, & in sua astutia capiuntur.
Frustra enim iacitur rete ante oculos pennatorum.
hil opertum est, quod non reueletur: neque absconditum
quod non sciatur. Spiritus iudicat omnia, & non
nemine iudicatur. Quid? etiam Angelos nos
caturus Apostolus denuntiat, quanto magis
cularia! Persæpe in laqueo, quem absconderunt,
prehenditur pes eorum.

Quidquid sit de sæcularibus, turpe est Reli-
gionum artificio consilia sua tegete, Prælatos
pere, sapientes esse in oculis suis: sed debeat
bile, ac fere blasphemum, iisdem mentibus
supplantare, Spiritui sancto oblitere. Non
tiuntur homini, sed Deo. In initio Ecclesiæ, cum
bat Domini Spiritus, & sanguis Christi leu-
uebat in animis fidelium, Apostoli huiusmodi
ingenia ac infidelitatem non ferebant: vnde
uerissime Petrus animaduertit in Ananiam
Saphiram; in eorumque fictionem iis a deo
vt etiam fulminis telo eos confoderet. Cui
tauit, ait, *Satanas cor tuum, mentiri se Spiritui*
Quid vti que conuenit vobis tentare Spiritum
mini?

Quare inconsulte agunt, quid aliud querunt
quam Deum: primum enim produunt se, quæ
sint: virtutemque suam minus probantes, diffi-
dentiam in animis Prælatorum suorum ingerunt.

Prou. 1.
Luc. 12.
2. Cor. 2.
1. Cor. 6.
Psal. 9.

Act. 5.

Ibidem.

Præua in-
tentionis
damna.

1,
2.

Deinde, qui se quærunt, sese inueniunt
 in Deum: imo ipsum perdunt: perdunt & lei-
 os: & præter virtutis simulacrum, aliud asse-
 untur nihil. Huc facit illud Diui Iacobi: *Vir* 3.
plex animo, inconstans est in omnibus viis suis. *Iac. 1.*
 nem in sinuat se aliquid optare, quod post-
 odum debeat retractare. quare eosdem ar-
 guit idem Apostolus. *Purificate, inquit, corda, du-* *Iac. 4.*
plex animo. Ecclesiasticus quoque improbat hanc *Iac. 4.*
 gendi rationem. *Cor, inquit, ingrediens duas vias* *Eccle. 3.*
non habebit successus, & prauus corde in illis scandali- *4.*
abitur, id est illaqueabitur & offendet: fit enim
 lerumque, vt, qui duos lectatur lepores,
 eorum capiat; & dum per sepes & duros
 eosdem temere persequitur, in spinas lentescit;
 se induit, & pedicas feris capiendis extensas
 incurrit, è quibus euolui atque extricari non
 potest: merces enim duplicis cordis ac prauis
 est, scandalizari, offendi, atque illaqueari.
 Denique impediunt Spiritus sancti directio-
 nem, cuius prouidentia eos per Superiores gu-
 bentur: Sed dum eis sapientiores esse volumus,
 & comminisci nitimur ratione: meliores, tan-
 dem in fine errorem nostrum decepti agnosci-
 mus, magno sæpe nostro dolore, sed sæpius ma-
 iore salutis ac PERFECTI O N I S, nostræ de-
 trimento.

32. Præclara virtus est Christiana simplicitas
 quæ recte & sapienter graditur. Profecto qui
Laus simpli
citatis.
Prou. 7.
ambulat simpliciter, ambulat confidenter: id est, non
 vacillat, non titubat, rectissime incedit.
 quod in Canticis laudat admodum Sponsus in

Sponsa sua. *Statura*, ait, *tua assimilata est palma*, qua similitudine intentionis rectitudinem ac firmitudinem appositissime designat, quæ constans & recta tendit in cœlum; quod palmæ proprium est, quæ proceritate & rectitudine inter omnes arbores eminet. Sed quid vicissim Sponsa ad Sponsum? *Omnia*, inquit, *poma, noua & vetera, dilecte mi, seruaui tibi*. quasi dicat: Te vix aspicio, tibi vni placere gestio: & quæcumque siue in me, siue extra me sunt, tibi offero: mentis meæ oculos, ad terrena omnia clauis in te semper defixos atque intentos habeo: perum meorum fructum vt à te oriri, sic de te referri, ac pro te asseruari cupio: nihil futurum, reseruatura cuncta ad honorem deæ stationemque tuam.

En ergo secundum genus eorum, quibus intentione aliquid desideratur: vel quia generales nimium sunt ac superficiales: vel quia multa miscent occulta, quæ nec à Deo oriuntur nec in Deum tendunt.

153. Qui vero palmæ velint assimilari, recte que & in sublime consergere, opus est vt omnia rectam intentionem habeant: sic enim distinguit Augustinus iustorum & iniustorum studia: Duo genera (inquit) hominum iustorum & iniustorum in hac terra, & in hac vita commixta sunt. Habent singula ista genera proprias intentiones cordis sui. Genus iustorum conuertitur in sublimia per humilitatem: genus iniustorum præponderat ad inferiora per elationem: hoc enim se deprimat, vt surgat: illud se extollit, vt cadat. Hæc ille.

Cant. 7.

Ibidem.

*Intentio
qua recta
& specialis
dicitur.
Serm. 2. in
Psal. 36. in
principio.
tomo. 8.*

Hoc ergo PERFECTIIONIS studio
 randum omnino est, vt nihil vquam in pri-
 us praua intentione faciat. Prava autem aut si-
 tra intentione aliquid agunt, qui vel aliud
 aerunt quam Deum, vel quod ad Deum non
 educat: vt qui finem aliquem aut vitiosum, aut
 am, aut seipsum quærit, & in seipso quiescit
 quo quietem non est quod expectet, quia si-
 illis nos Domine, ad te, ait Augustinus, & quæta- *Li. 1. Conf.*
 est cor nostrum, donec requiescat in te. Hinc mo- *ca 1.*
 tur frequenter quærere Dominum in toto
 orde nostro; inueniri Deum ab his qui quæ-
 ant eum. *Quærite Dominum*, ait Vates Regius,
 & confirmamini: *quærite faciem eius semper. Late.* *Psal. 104.*
 cor quærentium Dominum. *Quærite Deum, & vi-* *ibidem.*
 et anima vestra. Sed satis esse nõ viderur, semel, *Psal. 68.*
 erum, aut, tertio in die eius esse memorem: cū
 nim perpetuo memor sit nostri; non dormit,
 non dormitat, non edit; non sic occupatur, vt à
 nobis auertat amicos oculos; bonum nostrum
 indefinenter quærit, infinito amore nos di- *Deum de*
 ligit: qui d magnum reputamus, si in omnibus *nobis per-*
 eam quæramus? Numquam sinistre minusque *petuo cogi-*
 sincere aliquid agamus: imo actu nouo ante sin- *tare.*
 gulari opera ipsi placere optemus: siue cum sin-
 gulari agere incipimus, quod longe vtilissimum
 est: dum de rebus agendis disponente, easdem
 Domino commendamus.

14. Fructus huius exercitii eximius est: pri- *Intentio-*
 mum enim, vt modo diximus, vitia quampluri- *nis particu-*
 ma, quæ admitteremus, effugimus: vanitatem *laris fruct.*
 deinde, quæ omnibus pæne in rebus sese infi- *I.*

Ggg 3 nuat,

nuat, hoc vnicè Deo placendi desiderio propellimus.

3. Discimus quoque homines agere, & limitationis operationes nostras conformare: quæ alioquin belluarum instar, quas natura ad ipsum pronas effluxit, à sola phantasiæ vel actionis alicuius impulsu elicerentur.

4. Accedit, modum hunc operandi omnium generi esse admodum bonæ adfectioni: emicat enim decorum & nescio quid nuptatis in exteriori homine: quam qui viderint, rapi se sentiant, exterioremque hanc rerum conformationem & mirari, & sæpe ad ipsos reuocari: imo conuerti nonnumquam impios, Deumque laudare. Id insinuat D. Petrus dum hortatur fideles: *Conuersationem (inquit) vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo quod tractant de vobis tamquam de malefactoribus, et in vobis operibus vos considerantes, glorificent Deum in visitationis.*

1. Pet. 2.

5. Addo, omnium verborum, actionumque animi reddendam esse rationem in die iudicii quibus sane scatebimus, si habenas laxemur gendi libertati, nihilque adhibeamus quod fluxam illam vagamque naturæ licentiam contineat.

6. Denique iactura lucri spiritualis, quod in singulis operibus licet coaceruare in immensum si modo nonnullam adhibeamus diligentiam maior est quam putemus, eamque facile detegimus, si quæ capite ultimo superioris libri discussimus, attente consideremus. Et quamvis

ualis intentio sufficiat, renouatio tamen a-
m nouum producit, qui præcedenti auctior
nobilior est. Sic Sponsa poma noua & vetera
ponso suo seruat. Sed de his plura inferius.

C A P. XXVII.

*Industria secunda: prauos habitus duplici ra-
tione destrui, virtutes multiplicatis
actibus augeri.*

TRadunt Philosophi, longo vsu ac con-
suetudine prauos habitus in hominũ
enasci, sensimque repetitis actibus ro-
rari; quos, vbi radices altiores egerint, diffi-
le sit euellere atque eruere, quod de virtutib.
acquisitis etiam statuunt: disponi namque prin-
cipio potentias agendo, ac paulatim habitum
gigni; qui multo vsu ac frequentatione confir-
matus, potentiam ipsam ac facultatem iuuat ad
virtutis illius actus facilius perfectiusque eli-
cendos. Ex quo sequitur, eos deteriores esse, &
ad malũ procliuios, qui diutius in aliquo sce-
lere inhæserunt, gradus addentes gradibus,
quam qui remotioribus tantum dispositionib.
vicio alicui obligati sunt. Quare, vt hortatur
D. Augustinus, quando nascitur cupiditas,
antequam robur faciat aduersum te mala con-
suetudo, elide illam: sed si times ne elisa non
moriatur, ad petram elide: *petra autem erat
Christus.*

*Habitus
ex actibus
enasci at-
que auge-
ri.*

*Impotentia
consuetu-
dinis.*

*Lib. 6. Mu-
sica, ca. 7.
tom. 1.
I. Cor. 10.*